

Plan mot mobbing og for sosial kompetanse

RUNDEVANNET BARNEHAGE SA

Nordøyvegen 119, 9018 Tromsø
www.rundvannet.barnehage.no

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning	side 2
2	Rundvannet barnehages mål	side 3
3	Hva er mobbing? - Tegn på mobbing	side 3
4	Digital mobbing	side 3
5	Leke -og læringsmiljø	side 4
6	Hvordan avdekke mobbing?	side 5
7	Forebyggende arbeid mot mobbing - Plan som følger dagsrytmen/året	side 5 side 6
8	Plan for sosial kompetanse	side 8
9	Plan hvis mobbing avdekkes	side 11
10	Samarbeid med barnas hjem	side 11
11	Andre aktuelle samarbeidspartnere	side 11
12	Aktuell litteratur og hjelpemateriell for barn	side 12
13	Aktuell litteratur og hjelpemateriell for voksne	side 12

1. INNLEDNING

Barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser til å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barna. Dette innebærer blant annet at vi skal legge til rette for at barna i barnehagen skal oppleve trygghet og inkludering. Dessverre hender det at barn utsettes for mobbing eller krenkende atferd. Mobbing utgjør en reell helsefare på kort og lang sikt for dem som utsettes for det da den som mobbes blir fratatt respekt og anerkjennelse. Tromsø kommune har utarbeidet «Strategiplan mot mobbing for barnehager og skoler» i kampen mot mobbing. Dette er en felles strategiplan for skoler og barnehager i Tromsø kommune som skal brukes i tilknytning til en digital verktøykasse som skal være til hjelp i arbeidet mot mobbing. Vi skal i tillegg til denne strategiplanen og verktøykassen benytte vår lokale plan mot mobbing for å nå Tromsø kommune sitt mål om nulltoleranse mot mobbing i kommunens barnehager og skoler.

Vi vet at sosial kompetanse forebygger mobbing. Vi har derfor valgt å slå sammen vår lokale plan mot mobbing med vår lokale plan for sosial kompetanse da disse henger tett sammen.

De ansatte i Rundvannet barnehage skal jobbe aktivt for å unngå at barn utsettes for mobbing og alle har ansvar å sette seg inn i denne planen og for å gripe inn om de ser eller hører om mobbeatferd.

2. RUNDVANNET BARNEHAGES MÅL

Rundvannet barnehage skal ha et trygt og inkluderende leke- og læringsmiljø. Ingen barn skal utsettes for mobbing eller krenkende ord og handlinger.

For å nå målet skal vi:

- Jobbe systematisk for å forebygge, avdekke og håndtere mobbesaker
- Øke kompetansen og etablere gode strategier for å utvikle et godt leke -og læringsmiljø for barna
- Styrke samarbeidet med barnas hjem

3. HVA ER MOBBING?

Tromsø kommune har i sin strategiplan mot mobbing definert mobbing slik: «Mobbing er fysiske eller sosiale negative handlinger, som utføres gjentatte ganger over tid av en person eller flere sammen, og som rettes mot en som ikke kan forsvare seg i den aktuelle situasjonen». (Roland, 2007, s. 25)

Vi definerer fysiske negative handlinger som slag, spark, dytting, klyping og lignende. Sosiale negative holdninger kan være utestenging, ignorering, trusler, negativ omtale/tiltale, håning og erting. Det er viktig å ha som utgangspunkt at det er barnets egen opplevelse av handlingene som legges til grunn for forståelse av mobbing.

Tegn på mobbing – hva skal vi være oppmerksomme på?

- Utestengelse i lek og samspill
- Barn som trekker seg unna de andre barna/vil holde seg for seg selv
- Dårlig omtale av andre barn
- Barn som oppsøker/følger etter barn for å utføre mobbeatferd
- Barn som mistrives og ikke vil i barnehagen
- Barn som får være med i lek, men alltid deltar på de andres premisser
- Barn som ikke vil sitte ved siden av/være i gruppe sammen med spesifikke barn

4. DIGITAL MOBBING

I barnehage har ikke barna tilgang til nettbrett, mobiltelefoner og internett annet enn med oppsyn av personalet. Det er også en liten barnehage med få barn og derfor sjelden at det er barn i barnehagen som kan lese og skrive. Vi har derfor valgt å ikke ta opp digital mobbing som tema i denne planen da vi ikke anser dette som et problem i vår barnehage. Vi vil ta det med i planen dersom situasjonen og behovet skulle endre seg.

5. LEKE -OG LÆRINGSMILJØ

Med læringsmiljø forstås de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i barnehagen som har betydning for barns utvikling, lek og læring, helse og trivsel (Læringsmiljøsentret, UIS). Vi er opptatt av at det skal være et inkluderende læringsmiljø i barnehagen. Det vil si at barna skal oppleve å være aktivt deltakende og inkludert i fellesskapet.

I rammeplanen står det at leken skal være en arena for barns utvikling og læring. Leken er ikke bare viktig for barnas læring, men for barn generelt og lek skal ha en sentral plass i barnehagen. Vi velger derfor å ta for oss lekemiljøet i barnehagen i tillegg til læringsmiljøet. Et godt lekemiljø kan bidra til barnas trivsel, til livsmestring, til inkludering av alle barn i leken, til et miljø der barna får utfolde seg, være kreative og lære nye ting.

Vi skal skape et godt læringsmiljø i barnehagen ved å:

- Jobbe for å fremme vennskap og gode relasjoner mellom barna
- Skape gode og trygge relasjoner mellom barna og de ansatte
- Ha god ledelse av fellesskapet og aktiviteter
- Jobbe med normer, regler og verdier i barnehagen
- Ha fokus på det fysiske miljøet i barnehagen (ute og inne)
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom hjem og barnehage
- Jobbe for et inkluderende og trygt fellesskap
- Være bevisst vårt syn på barn, læring og forventninger til barnas læring
- Være anerkjennende og tilstedeværende ansatte ovenfor enkeltbarn og barnegruppa

Vi skal skape et godt lekemiljø i barnehagen ved å:

- Gi leken en viktig plass i barnehagehverdagen
- Jobbe med trygge og gode relasjoner mellom barn og ansatte som plattform for lek og utfoldelse
- Utforme det fysiske miljøet for variert og aktiv lek hvor det også er mulighet for å skjerme leken slik at barn kan leke uforstyrret
- Ha et godt utvalg av lekemateriell som inspirerer til lek, læring, utforskning og kreativitet
- Skape en felles forståelse for hvordan vi tar vare på og oppbevarer materiell og leker slik at det skaper forutsigbarhet og oversikt
- Være aktive ansatte i leken slik at vi kan involvere alle barn, støtte dem i og utenfor leken, berike leken samt legge til rette for utvikling av leketemaer
- Ha en plan for å forebygge og håndtere mobbing og krenkelser
- Hjelp barna å sette ord på gode og vonde opplevelser i lek og samspill
- Ha oversikt over barnas lekeinteresse og lekekompetanse for å kunne bruke det i planlegging og tilrettelegging av lek
- Veksle på spontane og planlagte lekegrupper for å møte barnas individuelle behov, ivareta og etablere nye vennskap
- Legge til rette for felles referanserammer slik som felles opplevelser, prosjekter, tema, bøker, turer, musikk, dans og formingsaktiviteter som kan være utgangspunkt for lek.
- Ha et godt samarbeid med barnas hjem

6. HVORDAN AVDEKKE MOBBING?

Det fins flere måter å avdekke mobbing på og våre ansatte skal være aktive i følgende aktiviteter for å kunne avdekke eventuell mobbing i barnehagen:

- Observasjon av barna
- Voksendeltakelse i sosialt samspill og lek
- Tilbakemeldinger fra barna
- Registrere endringer i barns atferd
- Foreldresamtaler/foreldresamarbeid
- Barnesamtaler
- Samtaler og refleksjoner i personalgruppa
- Lyttende voksne som ser barnas behov
- Legge til rette for varierte lekegrupper

7. FOREBYGGENDE ARBEID MOT MOBBING

Det forebyggende arbeidet mot mobbing foregår både i det daglige arbeidet med barna i barnehagen, på personalnivå og i samarbeid med barnas hjem. Det handler om relasjoner mellom barn og voksne, relasjoner mellom barna, de voksne som rollemodeller, arbeid med leke -og læringsmiljø, oppfølging av planer og foreldresamarbeid. Vårt forebyggende arbeid mot mobbing innebærer:

- Fokus på lek og gode relasjoner i det daglige
- Systematisk arbeid med sosial kompetanse i barnehagen (se egen plan s. 6)
- Fokus på voksenrollen og voksne som rollemodeller
- Voksendeltakelse i barnas lek og samspill
- Tilstedeværende og sensitive voksne som har både overblikk og nærhet til barnegruppa og hvert enkelt barn
- Jevnlige diskusjoner og refleksjoner knyttet til temaet på personalmøter og fagdager
- Observasjon av samspillet mellom barn-voksen og barn-barn
- Benytte skjemaet «Sjekkliste – barnehagens læringsmiljø»
- Benytte skjemaet «Sjekkliste – barnehagens lekemiljø»
- Ha samtaler med barna om vennskap, mobbing og hvordan barna har det i barnehagen
- Godt foreldresamarbeid vedrørende temaet

Vi har en plan mot mobbing som følger dagsrytmen og ulike aktiviteter/tema som skjer i løpet av året.

Tiltak som følger dagsrytmen og ulike aktiviteter/tema i løpet av året

DAGSRYTMEN
Barnehagen åpner – velkomsten <ul style="list-style-type: none">• Hils alle velkommen med smil og ved å bruke navnet til barnet man ønsker velkommen• Vis interesse for og se barna når de kommer, ivareta den enkeltes behov for lek/aktivitet og/eller et fang å sitte på• Være tilgjengelig for foreldrene og eventuelle beskjeder de måtte ha• Gi hvert enkelt barn en god start på dagen i barnehagen ut fra deres behov
Frilek <ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for lek gjennom utvalg av materialer og spennende lekearenaer.• Sørge for at alle barn føler seg inkludert (gjennom voksendeltakelse i lek ved behov) .• Hjelp barna med konfliktløsning i lek når det trengs samtidig som man har tillit til at barna også kan håndtere det på egen hånd og derfor gir dem tid til å finne løsninger selv.• Tolke barnas signaler om å ville leke og støtte dem inn i lek ved behov.• Legge til rette for ulike lekegrupper slik at vennskap kan bestå og nye vennskap etableres
Voksenstyrte aktiviteter <ul style="list-style-type: none">• Legge opp til aktiviteter basert på barnas interesser, alder og modning. Være bevisst barnas rett til medbestemmelse.• La barna oppleve mestring og læring gjennom bevisste valg av aktiviteter.• Undre seg sammen med barna og skape gode arenaer for samhold og felles opplevelser.
Hverdagssituasjoner <ul style="list-style-type: none">• Lage felles regler sammen med barna med fokus på positive regler (hva vi skal gjøre fremfor hva vi ikke skal gjøre).• Oppmuntre barna til å vise omsorg for hverandre, hjelpe og støtte hverandre.• Være gode rollemodeller for barna ved å være bevisst egne holdninger og handlinger.• Bidra til at hverdagssituasjoner blir arena for trygghet og gode opplevelser og samtaler.
Påkledning/avkledning <ul style="list-style-type: none">• Oppmuntre og bekrefte barna som prøver å kle av/på seg selv samt hjelper andre.• Gjøre av/påkledning til en positiv situasjon ved å bruke humor og glede, samt benytte anledningen til gode samtaler og relasjonsbygging.
Måltider <ul style="list-style-type: none">• Ha fokus på samhold og fellesskap under måltidene, skape god stemning.• Oppmuntre barna til selvstendighetstrening samt hjelpe hverandre.• Støtte «de stille» barna inn i fellesskapet gjennom samtaler, historier og felles opplevelser• Ha fokus på god hygiene samt gode kostholdsvaner gjennom et sunt kosthold og ved at barna blir bevisst på at de selv kjenner når de er sultne/mettede.
Hviling/soving <ul style="list-style-type: none">• La barna få dekt behov for ro og hvile ut fra den enkeltes behov.• Gi rom for å slappe av, la tankene fly samt skape nære relasjoner i rolige omgivelser.
Barnehagen stenger – avskjeden <ul style="list-style-type: none">• Takke for i dag og trygge barna på at det har vært fint å være sammen med dem og at vi gleder oss til å se dem igjen.• Gi tilbakemelding til foreldrene om hvordan dagen har vært, inkludere barnet i dette når det er naturlig. Ved tilbakemeldinger som barna ikke skal overhøre må det tilrettelegges.• Støtte barna i å avslutte lek og aktivitet på en god måte samt oppmuntre dem til å si hode til hverandre.

AKTIVITETER/TEMA I LØPET AV ÅRET

Tilvenning

- Ha fokus på tilknytning og trygghet i tilvenninga ved å ha besøksdager i forkant, ha startsamtaler og legge til rette for og oppmuntre nye foreldre til å bruke tid på tilvenning.
- Bli kjent med barn og foreldre og skape gode rammer for trygghet og samarbeid.

Foreldresamarbeid

- Informere foreldrene om vår plan mot mobbing og for sosial kompetanse.
- Årlig brukerundersøkelse hvor sosial kompetanse og mobbing er inkludert som tema.
- Bidra til et godt foreldresamarbeid gjennom daglig kontakt og god informasjonsflyt.
- Ta foreldrenes ønsker, behov og synspunkt på alvor.
- Invitere til ulike foreldrearrangement.
- Gjennomføre foreldresamtaler og foreldremøter med fokus på gjensidig samarbeid og forståelse for å ivareta barnas behov for omsorg, lek, læring og danning.

Personalsamarbeid

- Jobbe med bevisstgjøring av personalet som rollemodeller noe som inkluderer bevisstgjøring av våre holdninger og verdier, syn på barnet og syn på mennesket.
- Øke vår kompetanse knyttet til relasjoner, det å være sensitive og anerkjennende voksne
- Øke vår kompetanse på lek og leke -og læringsmiljø samt bruke det i hverdagen.
- Årlig arbeid med sjekklister for barnehagens læringsmiljø og lekemiljø.
- Benytte lokale/kommunale planer mot mobbing samt kommunens digitale verktøykasse.

Relasjoner barn-voksne

- Ha fokus på det positive og at «det finnes ikke vanskelige barn, bare barn som har det vanskelig». Vi skal være anerkjennende og sensitive voksne i møte med barna.
- Alle ansatte har ansvar for å skape gode relasjoner til alle barn.
- Jobbe aktivt med tilknytning og trygge relasjoner, benytte cos/trygghets sirkelen.
- Gi alle barn en god start i barnehagen gjennom fokus på tilvenning og tilknytning.
- Ha et våkent blikk for å tidlig fange opp barn som trenger ekstra hjelp og støtte.

Relasjoner barn-barn: vennskap

- Veilede og støtte barna i å samarbeide, vise omsorg og ta hensyn til hverandre.
- Legge til rette for lekegrupper som bidrar til vennskap og gode relasjoner mellom barna.
- Gi barna gode, felles opplevelser som grunnlag for fellesskapsfølelse, lek og vennskap.
- Inkludere barn i lek og aktiviteter hvor de får oppleve gleden av samhold og samarbeid.
- Bevisstgjøre barna om følelser, inkludering, vennskap, forskjellighet og mobbing gjennom blant annet samtaler, refleksjoner, rollespill, bilder og bøker.
- Skjerme barnas lek og aktivitet slik at det gis rom for felles opplevelser, lek og moro.
- Hjelp barna å sette grenser for seg selv samt respektere andres grenser.

Språk og kommunikasjon

- Skape språklig bevissthet, ha fokus på flerspråklig arbeid og at språk er identitet.
- Være språklige forbilder for barna samt hjelpe dem i kommunikasjonen med andre.
- Tolke barns språklige uttrykk, både verbalt og nonverbalt, hjelpe dem å sette ord på ting.
- Gi barna språklige opplevelser og fremme et rikt språkmiljø gjennom lek og aktivitet.

Kartlegginger/observasjoner/planer/diverse

- Benytte «Alle med» i arbeidet med minoritetsspråklige barn.
- Bruke rammeverktøyet «Du og jeg og vi to» samt annet aktuelt materiell i barnegruppa.
- Gjennomføre jevnligte observasjoner og årlige barnesamtaler.
- Benytte kontaktbarometer barn-barn, barn-voksen.

8. PLAN FOR SOSIAL KOMPETANSE

Sosial kompetanse handler om å mestre samspill med andre, eller med andre ord: *Det handler om å lykkes i å omgås andre* (Kari Lamer 1999). Det handler om å kunne møte utfordringer i samspillsituasjoner samtidig som man ivaretar trivsel og et godt selvbilde og unngår å skade andre. Sosial kompetanse handler om både egenskaper og ferdigheter, motivasjon og holdninger til andre mennesker samtidig som det knyttes til kontekst ved at det er situasjonsavhengig og personavhengig. Barn som ikke er sosialt kompetente og som mislykkes i møte med andre kan oppleve avvisning fra andre barn og i verste fall mobbing. Måttet arbeid med sosial kompetanse er derfor et viktig arbeid i forebygging av mobbing. Alle ansatte er derfor ansvarlig for å jobbe med sosial kompetanse i sitt daglige arbeid i barnehagen.

I vår plan for sosial kompetanse skal vi se på følgende områder:

- Selvfølelse
- Selvhevdelse
- Empati
- Prososial atferd
- Selvkontroll
- Lek
- Glede og humor

(Kommende definisjoner av områdene er hentet fra Kari Lamers bøker «Du og jeg og vi to» om ikke annet står skrevet).

Selvfølelse	
Hvordan vi ser på oss selv og hvor mye vi føler at vi er verdt. Å ha følelsen av å være god nok akkurat slik man er, å like seg selv, inkludert feil og mangler (<i>bufdir.no</i>)	
Mål for barna	Tiltak
Barna skal akseptere seg selv, ha en positiv holdning til seg selv og sine sterke og svake sider	<ul style="list-style-type: none">• Vise oppmuntring og glede samt støtte, veilede og utfordre barna i det de gjør. Vi skal beskrive barnets følelser og handlinger fremfor å bedømme dem.• Anerkjennelse og lytte til barnas følelser, ønsker, behov og tanker.• Vise barna respekt, hengivenhet og genuin interesse slik at de opplever at de er kompetente og verdifulle.• Styrke barna ved å gi dem valg og la dem ta beslutninger i situasjoner hvor de kan det.• Vise barna at vi liker å være sammen med dem ved å tilbringe tid sammen med dem samt si det med ord, blick og smil.• Være gode rollemodeller ved å være positiv til seg selv samt være realistisk i vurderingen av egne evner og begrensninger.

Selvhevdelse

Å ta initiativ i forhold til andre, for eksempel til deltakelse i lek og samtaler. Å kunne hevde sine meninger, ønsker og behov. Kunne stå imot gruppepress.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal kunne ta initiativ til/ bli med i lek, aktiviteter og samtaler. De skal hevde sine egne meninger og ideer på en god måte, stå imot gruppepress samt kunne be om hjelp og støtte når de har behov for det.

- Vi skal lytte til barna og gi dem plass og mulighet til å hevde seg selv.
- Vi skal hjelpe barna å finne gode adgangsstrategier i lek og samspill med andre.
- Vi skal oppmuntre og støtte barna i å sette egne grenser for seg selv.
 - Vi skal se barnas behov for hjelp og støtte, være tilgjengelig og sette ord på deres behov om de ikke er i stand til det selv.

Empati

Innlevelse i og gjenkjenning av andre menneskers følelser og evnen til å trekke slutninger om andres synspunkt, intensjoner og ønsker, sette seg inn i en annens rolle og perspektiv og opptre passende ovenfor den andre.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal utvikle evnen til å vise medfølelse og forståelse for andre. De skal kunne gjenkjenne og sette ord på egne følelser for så å være i stand til å sette seg inn i andres følelser. De skal respektere at vi er forskjellige og har ulike meninger, behov og ønsker.

- Vi skal anerkjenne og sette ord på barnas følelser og behov og vi skal hjelpe barna å reflektere over egne og andre følelser og behov.
- Vi skal vise og snakke med barna om at vi er forskjellige og ulike, men at alle er like mye verdt.
- Vi skal være gode rollemodeller ved å
 - være sensitive voksne som ser, lytter til og anerkjenner barna.
 - være bevisst at vi beskriver og ikke bedømmer barna og deres handlinger
 - behandle alle rundt oss med respekt og omsorg

Prososial atferd

Positive sosiale holdninger og handlinger, for eksempel å hjelpe, dele, støtte, anerkjenne, oppmuntre, inkludere, vise omsorg for osv. Prososiale holdninger er frivillige og synes å ha til hensikt å være til nytte for andre.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal hjelpe, dele med, vise omsorg for og inkludere andre. De skal ta hensyn til andre og utføre handlinger som er til hjelp og nytte for andre. Barna skal støtte, oppmuntre og være positiv og hyggelig mot andre.

- Vi skal beskrive og oppmuntre barnas positive handlinger i fellesskapet.
- Vi skal være gode rollemodeller ved å utøve positive handlinger overfor både barn og voksne.
- Vi skal legge til rette for at barna kan gjøre ting for å glede, trøste og vise omsorg for andre slik som å hjelpe hverandre med påkledning og å gjøre ting for fellesskapet

Selvkontroll

Å kunne utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser. Å kunne planlegge og vurdere egen atferd.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal kunne utsette egne ønsker og behov ved turtaking og kompromisser. De skal kunne gi seg, innrømme feil, la seg lede og tåle og tape. Barna skal kunne se fremover og vurdere konsekvenser av sine handlinger. De skal kunne kontrollere egne impulser, følelser og handlinger, lære å håndtere konflikter, finne gode løsninger og å inngå kompromisser.	
--	--

	• Vi skal lære barna gode modeller for konfliktløsning samt hjelpe dem med konfliktløsning ved behov.• Barna skal erfare og øve på turtaking i lek og samspill med andre barn og voksne.• Vi skal lære barna gode strategier når følelsene blir store og vanskelig å håndtere.• Vi skal støtte og oppmuntre barna i situasjoner hvor de kan forsone seg med og/eller innordne seg etter andres ønsker og behov.• Vi skal hjelpe barna å håndtere egne følelser samt finne gode strategier i gode og vonde stunder (selvregulering)

Lek

Lek er en typisk aktivitet blant barn. Leken er en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i og vi sier at den er indremotivert. Lek er lystbetont og en kilde til glede. Den er for barnet «på liksom», dvs at den ligger utenfor den virkelige verden.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal kunne starte, verne om og videreutvikle lek sammen med andre. De skal forstå lekesignaler, følge lekens skjulte regler om enighet, gjensidighet og turtaking og kunne tre inn og ut av leken.	
--	--

	• Vi skal skape gode lekemiljø for barna både ute og inne• Vi skal ha en felles forståelse og et felles språk for lek i personalgruppa slik at vi kan jobbe målrettet med å tolke og støtte barnas lek i hverdagen.• Vi skal ha respekt for barnas lek og skape tid og rom for lek i barnehagen.• Vi skal se barnas initiativ til lek (lekerabling) og hjelpe barna som trenger det til en dypere lek.• Vi skal støtte barna til å leke over tid og til å komme inn i lekerutiner.• Vi skal støtte barna både i og utenfor lek.

Glede og humor

Å kunne føle glede og kunne slappe av, spøke og ha det moro.

Mål for barna	Tiltak
---------------	--------

Barna skal føle glede ved lek og humor. De skal føle glede ved å lære, mestre og undersøke nye ting. De skal være barnlig og spontan og la seg rive med i lek og moro samt vise humoristisk sans og ta initiativ til moro.	
--	--

	• Vi skal gi barna utfordringer tilpasset deres alder og modning, gi dem mulighet til og bekrefte deres mestring.• Vise glede og humor sammen med barna.• La oss rive med i lek, aktivitet og samspill sammen med barna, tørre å være barnlig.• Møte barn og voksne med smil og vennlighet.• Vise glede over de små ting i hverdagen.

9. PLAN HVIS MOBBING AVDEKKES

Barnehagen benytter en tiltaksplan utarbeidet av Tromsø kommune «Tiltaksplan når mobbing har skjedd». Det lages skriftlige planer og referater fra arbeidet. Disse skal signeres og arkiveres i barnehagen. Alle ansatte har et felles ansvar for å bidra i prosessen med utarbeidelse og gjennomføring av tiltaksplanen. Foreldrene involveres i planen.

10. SAMARBEID MED BARNAS HJEM

I arbeidet med å skape et godt leke -og læringsmiljø i barnehagen, forebygge og avdekke mobbing samt jobbe med tiltak når mobbing har skjedd, er et godt samarbeid med barnas foresatte viktig.

Hvordan barnehagen skal bidra til et godt samarbeid med barnas hjem:

- Invitere nye barn og foresatte til å besøke barnehagen før oppstart samt til startsamtale i forbindelse med oppstart
- Møte foreldrene på en anerkjennende og imøtekommende måte
- Gi informasjon til foresatte om barnets trivsel og hverdag i barnehagen i daglig hente -og bringesituasjon
- Invitere foresatte til foreldresamtaler hvor vi har fokus på barnets trivsel og utvikling
- Invitere til foreldremøter med innhold knyttet til barnas hverdag i barnehagen
- Invitere foresatte til ulike foreldrearrangement
- Oppfordre foreldrene til å svare på barnehagens årlige brukerundersøkelse

Hvordan barnas hjem kan bidra i arbeidet mot mobbing:

- Gi barnehagen informasjon om barnet og barnets hjem som har betydning for samarbeidet med barnehagen
- Ta kontakt med barnehagen hvis barnet endrer atferd, ved mistanke om mobbing eller ved forhold i barnehagen som man ønsker å ta opp
- Delta på foreldresamtaler og foreldremøter
- Snakk med barna om hvordan de har det i barnehagen
- Sett dere inn i barnehagens «Plan mot mobbing og for sosial kompetanse»
- Bidra til en inkluderende bursdagspolitikk hvor alle barn inviteres i bursdagselskap
- Bli kjent med de andre foreldrene og barna i barnehagen og møtes på fritiden

11. ANDRE AKTUELLE SAMARBEIDSPARTNERE

- Barnehagens samarbeidsutvalg
- Barnehagens foreldreråd
- Barnehagens styre
- Helsestasjoner
- Skoler
- Tromsø kommune (PPT, BTI)
- Mobbeombudet i Troms

12. AKTUELL LITTERATUR OG HJELPEMATERIELL FOR BARN

- Venneserien (10 små vennebøker)
- Snakkepakken
- Bokserie: Nelly og Hamza - om følelser
- ElleMelle – Erting, mobbing og vennskap. Illustrasjoner med samtaleforslag
- Dunderly tenkekort
- Kari Lamer: Du og jeg og vi to (rammeprogram)
- Skal vi være venner? Sara og Rune lærer om sosial kompetanse
- Tor Åge Bringsværd: Karsten liker å danse
- Tor Åge Bringsværd: Ruffen – sjøormen som ikke kunne svømme
- For ytterligere idèbank, se <http://verktoykasse.tromsokolen.no>

13. AKTUELL LITTERATUR OG HJELPEMATERIELL FOR VOKSNE

- www.nullmobbing.no
- Barneombudet: www.barneombudet.no
- Tromsø kommune sin digitale verktøykasse: <http://verktoykasse.tromsokolen.no>
- Læringsmiljøsentret: <https://laringsmiljosenteret.uis.no/#Barnehage>
- Sjekkliste – barnehagens lekemiljø
- Sjekkliste – barnehagens læringsmiljø
- Tiltaksplan når mobbing har skjedd (Tromsø kommune – verktøykasse)
- Mal barnesamtaler antimobbing (Tromsø kommune – verktøykasse)
- Kartleggings skjema: Alle med
- Kontaktbarometer barn-barn og barn-voksen
- Brukerundersøkelse (foreldre)
- Kari Lamer: Du og jeg og vi to; Teoribok og håndbok.
- UDIR: Barns trivsel - voksnes ansvar (veileder)
- Terje Melaas: Se meg, jeg vil leke!
- Terje Melaas: Blikk for lek i barnehagen
- Herdis Palsdottir: Relasjoner med barn